

REDACTIA

ADMINISTRATIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERTIUNILE

ca și prin garsoni: prima data 7 cr.; a doua oară 6 cr.; a treia oară 4 cr. și timbre de 30 cr. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Anul II.

Număr de Duminică

Nr. 37.

Cuvinte împăratești.

Este însușirea poporului român, că totdeauna, în ori-ce împrejurări a ținut și ține cu credință la Tron și casa domnitoare.

Istoria trecutului nostru, de ani două mii, e o nesfârșită înșirare a luptelor ce Românii le-au purtat pentru apărarea Tronului și a țării.

Veneci de-arândul Românul a luptat cu credință și cu îndârjire pentru țeară și Împărat, și nu odată Românii din Ardeal și Ungaria au fost siliți, ca să ridice arma împotriva dușmanilor, zavistnicilor nobili maghiari.

Când domnitorii împărației erau în primejdie, Românii au fost cei din urmă cari au sosit în ajutor și cu tăria pieptului lor și curajul inimei lor nu odată au alungat pacoștea ce venia asupra casei domnitoare și a țării.

Dar' nu i-a fost data Românului, ca să se bucure de roadele ostenelelor sale. Țeara mântuită și pământul așezat, au fost date în stăpânirea celor ce s'au știut folosi de împrejurări. Așa s'a ajuns, ca puterea toată să fie ghemuită în mâinile nemeșilor maghiari, cari ne-au stors și ne-au mâncat, de ni amara inima și astăzi.

Urmașii nemeșilor, stăpânitorii de azi, asemenea încălătorilor de odinioară, tind să ne șteargă de pe suprafața țării pentru care am jertfit tot ce a avut neamul mai bun și mai scump.

Îți stă mîntea 'n loc când te gîndești, că cum poate cineva să se hrănească cu gândul de a nimici un întreg popor. Și ocărmitorii de azi na au altă țință în vedere, decât de a face, ca să nu mai fie în țeară altă limbă și alt popor decât limba maghiară și popor maghiar. Acesta e mărul de aur după care aleargă zi și noapte, nelncetat.

Pentru ajungerea poftei lor ne-bune, ocărmitorii aveau nevoie, ca pe noi Românii să ne țină departe de Tron și să ne înfășoșeze înaintea Casei domnitoare, ca pe un popor și prost și răsvrătit și încălător al obșteștei rindueli.

Prin urmare de nimic alta bun, decât de prigoane și de surghiun, dacă cumva nu s'ar lăsa să fie contopit în nația cea „mare și mărită” în nația maghiară, carea socotește că singura e în stare să fie razim Tronului și familiei Domnitoare.

Dar' n'au putut să reușească cu planurile lor și cu apucăturile cele piezișe. Ființa noastră a popoarelor nemaghiare o întărește însuși Majestatea Sa Împăratul Francisc Iosif I.

Mișcat de semnele de alipire și de mîngăere ce I-s'au dat din partea tuturor popoarelor țitoare de Austro-Ungaria, pentru moartea Împăratesei, Majestatea Sa a trimis Cuvînt de mulțumită tuturor „popoarelor” Sale.

Mulțumita asta, împăratească, dată tuturor popoarelor patriei, a scos din fire pe Maghiari, cari de trei-zeci de ani încoace, toată grija ce-au avut-o a fost, ca să nu lase, ca pe hîrțile venite de la Domnitor să se facă amintire despre alte popoare afară de cel maghiar, nici cu un cuvîntel măcar.

Vom înțelege dar' ușor, că din ce pricină Maghiarii tipă și sbiară, urlă și răcnesc de ciudă și de necaz, că ființa noastră a popoarelor nemaghiare se vestește chiar din înalțimile Tronului împărateesc și nădejde avem, că veni-va vremea când Domnitorul va veni să împartă cu toate popoarele Sale nu numai durerea, dar' și bucuria. Veni-va vremea, când se vor delătura toate pedecile puse pe cale măiestrită între Domnitor și popoarele Sale.

În aceasta ne întărește mai vîrtos cuvintele frumoase ale Majestatei Sale, cari sună:

„Inalț rugăciuni către Atotputernicul, ca să-Mi dea putere spre a-Mi îndeplini chemarea.

„Mă rog, ca să binecuvînteze și să lumineze popoarele Mele, pentru a găsi calea iubirei și a bunicii înțelegeri, pe care să propășească și să se fericască.”

Propunerea de desarmare a Țarului, „P. Lloyd” de la 21 Septembrie scrie:

Urmînd pîldei marilor puteri, și celelalte state din Europa se grăbesc a-și exprima consimțimentul cu propunerea de pace a împăratului rusesc, făcută la 21 August a. c. N'au trecut de cît patru săptămîni de la publicarea acestui manifest, și guvernul din Petersburg va fi și avînd în mâinile sale consimțirile tuturor statelor europene cu ideile, cărora li-a dat Țarul expresie în chip așa nobil.

„Se înțelege, că declarațiunile acestea de consimțire nu pot avea altceva în vedere de cît principul, dar' și numai aceasta este o mare dobîndă; căci draga voie, dacă e sinceră, de a se alătura la gîndul țarului, însemnează o biruință a ideii celei mari despre pacea lumii asupra elementelor de conturbare și de ceartă; ea împune, ori-ce s'ar zice, fiecărui o legămînt morală de a ține la pace.

„Nici o polecă meșteșugită nu va refîne statele europene de a intra cu încredere în conferința plîmuită, care, după gîndul plîmuitorului său împăratec, are să fie un presemn imbucurător al vacuții viitor.”

O telegramă din capitala Japoniei, *Tokohama*, spune, că și guvernul acestei țări se învoește cu convocarea conferinței și că va trimite reprezentanți.

CONTRA ANARHIȘTILOR. Din toate orașele, unde se află acești nebuni criminali, poliția li isgoneste, ear' pe cei mai primejdioși sau bănuți, că ar pute săvîrși vre-o faptă rea, li pune la răcoare; ear' stăpînirile tuturor statelor și țărilor, de când cu omortrea Împăratesei-regine *Elisaveta*, s'au pus pe lucru de a se înțelege asupra măsurilor de luat împotriva anarhiștilor

Urmîndu-se astfel în scris tocmele întră ele, fie care stăpînire lăsa să se știe, că se

învoește cu convocarea unei conferințe a reprezentanților tuturor statelor, cari apoi să chit-zuiască și să stabilească măsurile cuvenite. Nimeni însă nu voia să facă primul pas, adecă să convoace conferința. În sfîrșit s'a hotărît guvernul italian a o face, precum se și cade așa, fiind-că uci-gașul Împăratesei Regine, *Luccheni*, este de origine italian, din orașul Parma, precum a fost Italian și *Caserio*, cel care a omorît, în anul 1894, pe presidentul Republicii franceze *Carnot*, omul cel mai bun ce numai se poate!

De la ministerul italian se scriu într'o foaie vieneză, zisă „*Correspondența politică*,” în care se publică numai lucruri sigure ce vin de la stăpîniri, următoarele:

„Guvernul a și făcut primul pas pentru o înțelegere comună între state asupra măsurilor menite a combate anarhișmul; și acum guvernele urmează preschimbări de vederi. Precum aflăm, unele guverne îndat: ce au primit scrisoarea de propuneri din Roma, și-au exprimat consimțimentul.

„Cercurile hotărîtoare nădejduesc tare, că acum într'adevăr guvernele toate se vor pune serios pe lucru și vor face tot ce le stă în putință pentru a năbuși anarhișmul.”

Ar fi și de dorit să se întemple cît de eurănd, căci soiu de oameni mai nemernici, mai de stîrpit, cum sunt anarhiștii, n'a mai fost de când e lumea. Trebuie pustiți ca niște adevărate fiare sălbatice.

ADRESA de CONDOLENȚĂ

așternută

din partea Escelenței Sale I. P. S. Domn arhiepiscop și metropolit Miron Romanul, în numele Metropoliei ortodoxe române din Transilvania și Ungaria, către Majestatea Sa gloriosul nostru Împărat și Rege Francisc Iosif I, din incidentul tragicei treceri din viață a M. S. Împăratesei-Regine *Elisaveta*:

Majestatea Voastră
Cesară și apostolică Regească!
Preagrațioase Doamne!

Cu nemărginită durere stau credincioșii bisericii gr.-orientale române din Transilvania și Ungaria, față cu înfloritoriul destin al sorții fatale, care a răpit de lângă Majestatea Voastră pe Regina cea deopotrivă mult iubită de către toate popoarele monarhiei, care până atunci, până când a fost între noi, totdeauna și pretutindenea a căutat a împărți binecuvîntare și a alina durerile amare ale oamenilor.

Pentru aceea, sgduit în sufletul meu de nespusa pierdere, pe care destinul a trimis-o asupra Majestații Voastre, asupra patriei și asupra bisericii noastre, sunt interpretul simțimentelor unanime ale colegilor mei episcopi dela Arad și Caransebeș, ale consi toarelor eparchiale, ale clerului și ale credincioșilor noștri, când eu credința nestrămutată de supuși, cu alipire și iubire, depun la Tronul prealalt al Majestații Voastre tributul celei mai profunde dureri și celei

mai sincere condolențe, înalțînd rugăciuni ferbinți către Domnul atotputernic al Ceriurilor, ca în nesfârșita sa îndurare să dea Majestații Voastre mîngăere și putere, să iee pururea sub scutul său dumnezeesc pe Majestatea Voastră și pe prealalta Casă Domnitoare, și s'o susțină în putere neînfrîntă.

Care am rămas cu cea mai profundă devoțiune omagială.

Sibiu, 16 Septembrie 1898.

In numele episcopatului bisericii greco-orientale române:

Al Majestații Voastre

fidel supus

Miron Romanul m. p.

Economia statului.

Toemai cu o zi înainte de ce s'a întemplat omorul Împăratesei-Regine, Vineri, la 9 Septembrie, ministrul de finanțe ungar, *Lukács*, a depus în Dieta socoteala veniturilor și cheltuelilor pe anul viitor 1899, așa zisul *budget*. Noi vom secate din el numai cifrele de căpetenie, precum urmează:

Venitele regulate se urcă la	482.464.037 fl.
Cheltuelile regulate	460.005.499 „
Astfel, că ar rămâne un plus de	22.458.638 fl.
Venitele extraordinare, se urcă	20.839.556 fl.
Cheltueli extraord.	43.259.047 „
Astfel, că deficitul extraord. ar face	22.419.491 fl.
ceea-ce detras de la plus-ul de mai sus rămâne	39.157 fl.
ca diferențe între	
Venituri totale de	503.303.608 fl.
și Cheltueli „ „	503.264.446 „

Comparînd aceste cifre cu anul curent găsim, că cheltuelile vor fi cu 4 1/2 milioane de florini mai mari, de cum sunt acum. Din această urcare a cheltuelilor ministrul *Wlassics* capătă o sumă foarte mare mai ales pentru a preface școlile confesionale în ale statului și a ridica noue școli de stat, se înțelege pentru a scoate din ele numai Unguri. Să ne ferim de aceste școli, ca de ciumă.

Pentru împărțirea „Arginților lui Iuda”, adecă pentru așa zisa întregirea plății preoților, acest ministru *păgăno-jidan* va primi pe anul viitor din *budgetul* statului suma de 450.000 florini, cu cari va cumpăra sufletele necurate ale acelor preoți, cari mai mult se îngrijesc de burta lor de cît de conștiința curată; mai mult le place a umbla în reverende nou-nouțe, cu lanț de aur scos afară, de cît de neatîrnare, fruntea senină și capul ridicat înaintea ori-cărui om mare, fie chiar și Împăratul; mai mult iubesc benchetuirea pe la căr-ciume și cafenele, de cît a se îngrijii de turma lor cuvîntătoare și de luminarea ei.

O cădere rușinoasă.

Ținta stăpânirii. Al cui e pământul? Munca lui. Lenea coloniștilor. Se duc lăcustele!

Ținta stăpânitorilor Maghiari ce s-au rânduie la oala țerii a fost și este *desnaționalizarea* noastră, a Nemaghiarilor. Se ne despoaie de limba noastră de mamă și se ne topească în cazanul maghiarizării, aceasta e ținta doririlor aceluia, care din nenorocire, au ajuns la cârma treburilor din țeară. Singura osebire între ei e, că unii o spun verde, alții o spun pe jumătate și alții nu o spun deloc, deși sunt înțeleși la fel; căci și cei ce o spun verde, și cei ce o spun pe jumătate, și cei ce nu o spun deloc, și unii și alții o doresc.

Că nu întreaga țeară-i locuită de Maghiari, nu noi purtăm vina.

Ne-am născut și noi, Nemaghiarii, aci pe pământul Ardealului și al Ungariei și o în firea oamenilor, ca să trăească și se moară în pământul acela unde au trăit și au murit părinții, moșii și strămoșii lor. Se luăm băta în mână și se pornim pribegi prin cele străine țeri, aceasta n'o facem. La ce? Pământul pe care-l calcăm și 'l muncim e pământul părinților, moșilor și strămoșilor noștri. Cu jertfe, cu frație, cu dragoste l'au arat, cu sângele vrăjmașilor l-au adăpat și noi strănepoții, nepoții și fii părinților, moșilor și strămoșilor nu vom lăsa pământul de sub picioarele noastre. Lasă-l străinilor, căci nimic nu-i leagă de acest pământ! Noi aci ne-am pomenit, aci trăim și tot aci vom se și murim!

Dar', celor dela putere nu le trebuie Nemaghiarii și că numai Maghiarii ar voi să vadă, de-alungul și de-alaltul țerii, aceasta vine de acolo, că-s cu eugetul ucis, cu inima uscată, cu mintea tescuită și-s gârbovi de neștiință și nu înțeleg sau nu vor se înțeleagă că, cum veacuri de a rândul au trăit împreună moșii și strămoșii noștri, tot așa pot trăi împreună și copiii și nepoții lor. Adevărul acesta însă nu încapă în capetele lor, fiindcă patima le-a sucit judecata.

Pusu-s'au deci se „facă“ Maghiarii din tot soiul de Nemaghiarii. Mai în-

tăiu pe hârtie, ca se arete ce mare și mărită e nația, care „alcătuește“ statul. La înmulțirea seminției maghiare cu ajutorul numărătorilor sau priceput ei și dacă nu s'au priceput, i-au învățat Jidanii, căci ei sunt acasă în treburi de aceste.

Cu numărusele lor de pe hârtie pot, cel mult, să amăgească lumea străină, dar' pentru aceea țeara tot e plină de Români, de Serbi, de Slovaci, de Nemți și în ori-ce parte a țerii îți rotești ochii tot de Nemaghiarii dai și Imperatul nostru când a fost la manevrele din Banat nu ne-adeveră a grăit, când a zis: „Dacă n'au ști că-s în Ungaria, ași cugeta că-s în România“.

Dacă-ar fi niște pustietăți întinse și dacă stăpânitorii Maghiari ar avea putere ușor ar isprăvi cu noi, Nemaghiarii: ne-ar ridica și ne-ar trimite acolo. Și fiindcă nici pustietăți n'au și puterea încă le lipsește, au trebuit să-și bata capul cu născocirea altor mijloace de a ne contopi în seminția maghiară.

Ce și-au zis ei: Hai să deschidem școale maghiare pe seama Românilor, Serbilor și a tuturor naționalităților din țeară. Vom răspândi lumina învățăturilor maghiare pe întelenitele rozoare ale popoarelor nemaghiare, ti vom îndopa ce *dulceața* limbei noastre și ti vom prinde, știți cum prinzi muștele cu oțet. Numai cât înțelepciunea popoarelor spune că nu prea poți prinde muștele cu oțet și nici Maghiarii, cu toată bruma de școală ce ne-au pus pe cap și n'au putut ajunge la limanul dorit.

Fiind că n'au alte lucruri de făcut, guvernării maghiari și-au strins mințile și au căutat alte chipuri și moduri de a ne desnaționaliza. Ce și-au zis ei: Noi vom întărirea statului maghiar și întărirea seminției maghiare, și întărirea seminției maghiare e deopotrivă cu instăpânirea asupra *hotarilor țerii*. De Serbi și de Slovaci nu ne prea pasă, cu Români s'o ducem la bun sfârșit și — sfârșitul bun, toate-s bune. De la Brașov și până la Tisa din Maramureș până la Dunăre, tot puzdărie de Român; și pe acestia trebuie să-i despărțim; să nu mai fie grămadă. Strămoșii noștri, că

n'au fost așa de luminați ca noi și încă din veacul al XI-lea începând și au trimis Unguri prin Ardeal, ca să întoarcă pe „șizmaticii“ Români la biserică popistașe, d'apoi noi, să nu ne folosim de mijlocul acestor de înlurire și să nu facem și noi aceea-ce strămoșii noștri au făcut, când au icuit Maghiarii printre Români?!

Cum au gândit, așa au lucrat. Pe unde statul a avut moșii, a mers ușor, pe unde n'a avut, a cumpărat de la nemeșii îndatorați, până în gât. Pe moșiile cumpărate cu bani scumpi au zidit apoi șuri și case, le-au îmbrăcat și pe Secuții din Ciuc și pe Ciangăii din Bucovina i-au așezat în ele, ca pe niște pui de *Bogdaproste*. Coloniștii acestia, Secuții și Ciangăii, aveau apoi chemarea de a alcătui puntea de despărțire a Românilor, punte care să-și iee începutul la Alföld și să se sfârșască în Sécuime. Acestia aveau apoi chemarea de a ne contopi pe noi Români, în căldarea maghiarismului, să ne desnaționalizeze, să ne desființeze neamul, care atâtea dovezi de traînicioare a dat. Numai cât în grăbirea lor de a coloniza, ocărmuitorii au uitat un adevăr și anume, că cu oameni *reți*, nu poți face lucruri bune.

Pământul ca să dea rodul său, cere a fi lucrat cu muncă, cu jertfe și iubire și Românașul nostru așa a lucrat și așa lucra. Plugar din anii copilăriei începând, țeranul român îngrămădește jertfa preste jertfa, lucru peste lucru și iubire peste iubire și fără de munca lui s'ar umple țara de spini și polomidă.

Veacuri de-arindul plugarul român a gemut sub ghiara a sute de stăpâni și stăpânași, care de care mai mic și mititel și care de care întrecându-se să-și ascundă piticia sub mărimea jafurilor; veacuri de-arindul Românul a fost osândit ca să hrănească pe nemeșii maghiari cu rodul ostenețelor lui, ear' acum, că a căpătat și el dreptul de a agonisi prin munca lui avere, lucră de dimineața până seara, ca să înlesnească traiul vieții lui și al familiei sale.

Dar' nu tot așa e Ungurul. Pentru el viața nu e muncă, ci un *lung prilej de desfătare*. Dedat încă din vremurile de demult ca să i-se asi-

gureze din roadele muncii săvârșite de alții, o viață tignită și ferită de grijile zilnice, Maghiarului nobil și nobil, îi place să-și petreacă cu mâncare, cu beutură, călarind și mânănd caii. Așa sunt ei, oameni de dați să trăească *pe nemuncite*.

Așa fiind ei, era și în firea lucrurilor, ca colonisările, cu astfel de oameni, să nu ducă la bun sfârșit.

Las' că coloniștii maghiari icuți printre Români nu au fost în stare să *lățească* limba maghiară, căci sunt pe cale de a primi și în familie limba Românilor ce-i împrejmuiesc, dar' apoi lenea și trândăvia și învățul de a trăi bine fără de a-și agonisi pentru traiul vieții, i-au adus azi la adevărata *sapă* de lemn și la băta de cerșitor. Și că cele zise mai sus nu-s fără adevăr, să luăm de măr-turie raportul, înștiințarea, darea de seamă a ministrului maghiar de agricultură, *Darányi*, care iată cum glăsuiește dietei: „În Șermașul mare din 190 de locuri 106 au rămas goale, în Nemeșea-maghiară locurile, toate 25 au rămas pustii, ear' în Viece de asemenea au rămas goale toate 20. Coloniile întemeiate pe moșiile erarului; încă nu stau mai bine; în Bodofalva e foamete și sărăcie și prădalnicii coloniști au ajuns astăzi în grea strimtoare. Coloniștii din *Igazfalva* și cei din *Bogovieva* numai așa au putut fi scăpați de peire, că li s'au dat sămânță, câtă le-a trebuit, precum și bucate pentru hrana de toate zilele, căci altmintreii erau siliți să plece în țări străine. Cei vr'o 3000 de coloniști din *Felső Muzsle*, pe lângă lipsurile cele multe ce le sufăr, au mai fost cutropiți și de potop și de inecuri. În *Torontál Erzsébetlak*, coloniștii fug de groaza dărilor și a aruncurilor. Ciangăii din *Hertelendyalva*, din *Sándoregyháza* și din *Székegyháza* au fugit cu toții în *Bucovina*, negonindu-i nimeni, ear' ceialalți se pot reținea în colonii, numai așa, ca să li se ierte toate dările și po-verile, ear' statul se-i ajute cu bani, pentru-ca se-și poate cumpăra cele de lipsă“.

Țata dară colonimea maghiară, desvilită în toată a ei golătate de cătră omul, care mai bine-i cunoaște.

Le-au cumpărat pământuri cu bani

DUȘMANII MEI.

Toată lumea-mi e ca frate
Numai doi dușmani în sat:
Unul care-mi dă canoane,
Unul care-mi ține sfat.

Si să știți, unu-i primarul
Ce mă dă în judecată,
De se v'îlămplă vre-o minune
Ca să string prea greu vre-o fată.

Celalalt îmi este popa,
Ce m'aduce la icorne;
Să postesc, vezi D-ne sfinte,
De-am trecut peste canoane.

De primar puțin îmi pasă,
Judece-mă cât de greu!
Tragă-mi plata! Nici că-mi pasă,
Fete-oiu stringe 'n braț mereu!

Ear' de popa nici atâta
Si de-alui învățătură.
Eu îmi am principiul meu:
Să sîrut fetele 'n gură!

Iosif Stanca.

CRUCEA și PACEA

Europa cea bătrână,
De mii și mii de ani
Stă ne'nterupt sub arme,
Prădând sânge și bani!

Armata dă 'nainte
Cultura dă 'napoi;
Aveea ni-se stinge,
Cu ea perim și noi!

E bine oare asta,
Puternici Domnitori:
Ca oamenii să fie
Și proști, și cerșitori?..

De vreți voi pacea sfântă,
Jos armele din mâni! —
Feciorii meargă 'n muncă
Crușând pe cei bătrâni! —

Din banul greu de dajde
Cultura ridicăți;
Și 'n loc de arme crunte
Cu crucea Vă 'narmați!

Când crucea va fi arma,
Cu care veți lupta,
Să știți, că dușmănia,
Din lume va 'ncea.

De unde vin dușmanii?..
Din noaptea 'ntunecoasă,
In carea nu-i lumină
Ci spaimă fioroasă!

Aprindeți deci lumina
Și faceți ziua 'n noaptele;
Dați inimii cultură
Și n'a produce moarte!
Creșteți popoare culle,
Popoare creștinești,
Cu inimi simțitoare,
Nu inimi diavolești!

Peri-va anarchismul
Și tot ce 'n lume-i rău:
Când omenimea 'ntreagă
Va crede 'n Dumnezeu!!

Cristos n'a avut arme,
El crucea a iubit:
Și cu puterea crucii
O lume-a biruit!

Sus crucea, Impărați,
Jos armele din mâni;
Atunci veți deveni voi
Adevărați stăpâni!

Atunci, credem că „Pacea“
Ce azi e cerșitoare,
Se va numi cu fală:
A lumii domnitoare!

Când crucea-a fi stăpână
Și pacea domnitoare:
Atunci fi-vo ferice
Și bietele popoare!!

Nicu Stejărel.

LITERATURĂ POPULARĂ.

Vecina.

(Din Bănat)

Vecină, dragă vecină!
Tu mâni bărbatul la boi,
El vine seara la noi.
Vecină, dragă vecină!
Doară ție-ți pare rău,
Că iubesc bărbatul tău?
Dacă ție-ți pare rău:
Du-te dragă la birău
Ca să-ți dea un cișbirău,
Se culeagă *sărăhoi*!),
Se pună gard printre noi.
Dar' de-a pune gard de spini
Tot voi trece la vecini.
Dar' de-a pune gard de foc:
Tot oi trece n'tr'un noroc.
Dar' de-a pune gard de peatră:
Tot oi trece câte-o dată.
Nu-i data să ne întâlnim.
Numai sămbăta odată,
Dumineca ziua toată.

Culese de: Romul Luțai.

*) spină.

voia a declara, că ceea-ce este binecuvântat pentru Judeo-maghiari este pagubă din punctul de vedere al grănțierilor români, și că administrația declarată de bună și de cinstită de aceștia, din al nostru punct de vedere este tocmai din contră.

Ca să nu se creadă, că învinovățim pe nedreptul, ne permitem a aduce câteva dovezi:

Locuitorul Ioan Tudor (Nr. casei 435) din Bozoviciu, a tăiat un stejar ce se afla pe locul său din partea hotarului numit: „Poiana Striniac”. Codreanul de acolo David Popiști, l-a băgat pentru aceasta la raport și urmarea a fost pedepsirea lui Tudor cu 35 fl.

Se înțelege de sine, că această globire aspră și pe nedreptul nu i-a plăcut de loc bietului Tudor. De aceea a și recurs cu toată graba la locul competent. De aici însă n'a fost mângăiat, ci respins și îndrumat să-și plătească pedeapsa ce i-s'a dictat.

Tudor, îndârjit cum era, și cum este tot omul când pe bună dreptate se nedreptățește, și-a luat avocat și a făcut proces celor-ce voiau drept pupăză pe colac, să l și pedepsească după-ce i-au tras la îndoială dreptul la propriul său lemn.

În virtutea acestui proces s'a dovedit judecătorește, că năcăjitul Tudor este în drept și că pe nedreptul a fost băgat la raport și globit atât de fără cruțare; ear' cheltuelile procesului în sumă de 86 fl. le-a plătit comunitatea de avere care a fost judecată.

Ce e drept, e cam scump un stejar cu 86 fl., dar'... mulțumită Domnului, comunitatea de avere încă nu-i s'eracă!

La adunarea generală din 22 Martie a. c., reprezentantul Petru Pișlea din Bozoviciu a propus, ca cei 86 fl. să i-se detragă codreanului Popiști din cauțiune, deoarece el, care a făcut arătare mincinoasă și notatemeiată, este vinovatul adevărat, și nu comunitatea de avere.

Impotriva acestei propuneri prea firești, — lucru de necrezut, — a pășit chiar bine meritatul președinte Curescu, care se înțelege de sine, a și trântit-o cum se cade, rămânând codreanul vinovat scutit de orice neplăcere, ear' comunitatea nevinovată cu paguba de 86 fl.

În anul 1894 se hotărăște, la propunerea dlui Curescu, ca să se asfalteze dinaintea localității comunității de avere. Asfaltul însă în faptă nu este numai în locul unde se hotărîse, ci s'a făcut și d'alungul palanului de la grădina casei de sub Nr. 513, care este și ea tot a comunității de avere, — o lungime de peste 100 de pași, — și tocmai până la casele dlui Curescu.

Înțelegem și noi, vezi bine, că lucrul este întemplantoriu, dar' ori-și-cine va înțelege împreună cu noi, că norocoasa întâmplare îl privește tocmai pe binemeritul președinte Curescu, și asta-i asta!

În anul 1897, la propunerea comitetului central adunarea generală din toamnă decide: cumpărarea unei case pentru trebuințele cancelariei ale oficiului de forestierie din Caransebeș.

Sub administrația comunității de avere însă se mai află trei case în Caransebeș, dintre cari două sunt întregi închiriate și cari sunt atât de mari, în cât ar încăpe în ele nu numai oficiul de forestierie, dar' ar pute să locuiască chiar și forestierul însuși!

Asadară nu trebuințe cancelariale, ci altele de altă natură, sunt cari au provocat această hotărîre. Se vorbește adecă, că un domn oare-care ar dori foarte mult, ca să se poată desface în mod avantajos de casa sa, cam greu împovărată la „Beamten-Verein”.

Nu-i vorbă, acest domn are drept să încerce să-și vîndă casa, dacă se poate, chiar cu prețul îndoit al valorii ei reale, Ar fi fără minte... dacă n'ar încerca-o. Dar' nu înțelegem cum ar pute-o face această onorabilul comitet central.

Această cumpărare ar fi un lux nefolositor, și banii dați ar fi aruncați în mod ne-socotit și neiertat.

Adevărat, că comitetul formal s'ar scăpa de răspundere, în faptă însă întotdeauna ar fi răspunsabil pentru paguba făcută în averea comunității noastre!

Nu vrem să zicem: e frumos a sprigini pe cineva la nevoie, dar' a-l sprigini din al tîu propriu și nu din avere străină și mai ales publică!

Banii cari ar fi să se dea pentru o casă de care nu este nici o lipsă simțită, mai bine ar fi să se dea ca ajutoare tinerimei noastre simțit lipsite de mijloace.

În 16 Noembrie 1891 s'a relatat din Bozoviciu comitetului comunității de avere, că notarul de atunci de acolo, cu numele Ödön Bessenyei, a făcut în pădurea comunității de avere prevaricațiuni în preț de 900 fl.

Umblând magistrul forestier Bălaș pe la Bozoviciu, a fost întrebat în 12 Februarie 1896, că cei cu această vechie prevaricație? D-lui a răspuns, că este în curgere și nu preste mult se va rezolva.

Cu toate acestea, și acum, ca să ne folosim de cuvintele dlui Bălaș, această afacere este tot în curgere, și știe bunul D-zeu, că afară de cei 7 ani trecuți, cât va mai ține curgerea. Observăm numai, că aici fiind vorba de Bessenyei, maghiarul nou sau vechiu, noi nu știm, curgerea ține cu anii, și poate se va isprăvi, cum se zice, la Paștile cailor; ear' când a fost vorba de sormanul român Tudor, această curgere a ținut destul de pușin și deși a fost nevinovat, totuși a fost judecat destul de îngrabă.

Cu aceasta nu vrem să zicem, că într'un felu e curgerea față de domni și într'alt felu față de pauri, ci numai atîta, că noi — D-zeu să știe, — nu înțelegem astfelu de procedură.

Și mai puțin înțelegem cu mintea noastră de „Streberi” neconștiențioși, tîrgul ce s'a făcut de o parte într' dl Burdia, primarul Caransebeșului, și de altă într' comitetul central cu privire la pădurea cea frumoasă de stejar din revivul Rudejdia, cale cam de trei ciasuri de la Caransebeș.

Comitetul a vîndut, ear' Burdia a cumpărat această pădure, avînd să plătească 3 fl. și 7 cruceri de metrul tare și drept.

Numai gratula i-se poate cumpărătorului pentru acest într'adevăr foarte bun tîrg. și în același timp numai mira se poate omul de bun simț de vînzător.

Un împădurit trebuie să plătească, dacă cumpără pentru trebuințe proprii, 6—9 fl. de metrul, va să zică de două până la 3 ori cât dl Burgermeister Burdia; și numai într'u-cît folosește lemnele pentru uștiori la uși ori la ferestri, și pentru ștîlpi la porți le plătește cu 3 fl. metrul.

Dl Burdia însă nu le-a cumpărat pentru trebuințe proprii, ci pentru-ca să facă speculă cu ele, și totuși cam cu a treia parte a prețului ce împăduririi îl dau pentru lemnele de cari ei au trebuințe proprii.

Însă dl Burdia este:

- a) Reprezentant al comunității de avere;
- b) Cumpărător al ei și
- c) Revisor al socoților ei, va să zică d-lui este într'o persoană: cumpărător, reprezentant și revisor, ceea-ce nu este și nu poate fi ori-care împădurit, bag seamă de aceea a putut tîrgul atîta de bine pentru sine și atîta de rău pentru caransebeșeni.

Nu știm de se poate așa-ceva și la alte societăți, ori numai la noi, unde este bună și cinstită administrațiunea?!

După toate acestea este aproape de noi gîndul să credem, că lucruri ca cele înșirate au atras după sine în mod firesc, ca mai toți amplexiunii comunității de avere de pe timpul fieiertatului general Doda să iasă din slujbă ori de bunăvoie, ori fără de voie, și ori cu, ori fără escontentație.

Observăm, că n'avem nimic în contra, dacă oamenii cari nu-și fac datorința, ori cei cari se dovedesc primejdioși adevăraților interese ce sunt chemați a le servi, se lapadă din slujbă fără cruțare și cu toată graba, dar' ceea-ce se svonește despre depunerea primcodreanului Terian din Bozo-

viciu, pare de necrezut, și cu toate acestea să fie adevărat.

Mai observăm de încheiere, că noi știm bine, că de formă președintele Curescu rămîne acoperit pentru tot ce se petrece la comunitatea de avere, de vreme-ce tot ce voește el, îndeplinește ori prin comitet — care e ales după sprînceană, — ori prin adunarea generală, în care sunt acum o grîmndă de membri octroați: notari cercuali și comunali, primari sătești și alții, dar' vrem să se știe și aceea, că numai formal, dar' material fapte ca cele atinse de noi aici odată nu se pot pune în socoteala altora mai mult de cât tocmai și în prima linie, a d-sale.

Doar' va ști și dl Curescu, că șefii nu pentru muncă materială sunt mai bine plătiți și mai distinși de cât subalternii lor ci pentru răspunderea cea mare ce o au în măsură mai mare decât toți aceștia la olaltă!

Almășanul.

Armatele Statelor mari.

Este cunoscut cetitorilor, că împăratul Rusiei a făcut propunere pentru desarmarea generală, adecă să nu mai fie războaie, ci neînțelegerile să se delature pe cale pacinică, fiind duse înaintea unor judecătoria înalte, așa numite areopaguri internaționale, în cari și cel nedreptățit și nedreptățitoriu (a se înțelege popoarele) să-și apere cauza, ear' areopagul — compus din delegați de ai tuturor statelor — să judece și să facă dreptate, și judecăței lui să se supună apoi pricinașii.

Tare frumos plan și aducătoriu de mult bine pentru popoare, — dacă s'ar pute duce la îndeplinire! Aceasta e însă taina viitorului. Nimenea nu poate ști, că ce va hotărî congresul ce e să se întrunească în această cauză.

Luând însă în socotință starea armatelor de cari dispun puterile cele mai mari din Europa, dintr' cari aproape toate au câte o poftă de împlinit încă, una spre pildă să recăștîge ce a pierdut în războaiele de mai înainte, alta să-și lărgească hotarele țerii mai departe, cucerind ce mai e de cucerit, ear' alta să-și țină și să-și asigure ce a cucerit deja în războaie, și așa mai departe, — ușor se poate da cu socoteala, că din planul mare și binefăcătoriu al împăratului Rusiei cu greu se va pute alege ceva.

Să lăsăm însă treaba aceasta în grija celor mari ai popoarelor, în nădejdea că vor afla ei modul și căile pentru a duce la îndeplinire — dacă nu de tot, barem în parte — mărtețul plan al Țarului.

Până una-alta să vedem cum stau cu armata diferitele state mari ale Europei, și că dintr' aceste state, cari pun mai multe poveri pe umerii popoarelor lor întru susținerea armatei.

În privința contingentului de armată (a numărului de ostași) mai mult s'a încrîpat Franția. De la grozava bătaie ce o căpătase în 1870—71 de la Germania și până acum, adecă în restimp de 18 ani și-a înmulțit și întărit puterea armată așa de mult, în cât a întrecut pe toate celelalte state mari.

Eată în privința aceasta ce ne spune cifrele:

Armată completă:	
1. Franția	3.100.000
2. Germania	3.000.000
3. Rusia	3.000.000
Infanterie (pedestrimă)	
1. Franția	2.100.000
2. Germania	2.000.000
3. Rusia	1.900.000
Cavalerie (călăreții)	
1. Franția	350.000
2. Germania	140.000
3. Rusia	240.000
Artilerie (Tunari)	
(Artilerie pedestră, călăreață și de fortăreață).	
1. Franția	400.000
2. Germania	36.000
3. Rusia	340.000

Trupe de geniu, trenuri, saniteți, stat major etc.

1. Franția	235.000
2. Germania	226.000
3. Rusia	265.000

Spesele împreunate cu susținerea armatei (pe an):

1. Franția	25.000.000 franci
2. Germania	30.000.000
3. Rusia	30.000.000

Vrednic de amintire este și faptul, că Franția poate eși pe câmpul de războiu cu 400 de tunuri, pe când Germania și Rusia amîndouă la olaltă n'au de cât 5000 de tunuri. — Ce mare pas înainte a făcut Franția și în privința aceasta! De la 1000 de tunuri, câte avea în războiul de la 1870—71, acum are 4400!

Dacă ar fi să judecăm după cifre, atunci s'ar pute zice, că Franția e cea mai tare. Drept că Rusia în cas de războiu poate pune pe picior de bătaie un uriaș număr de gloate, dar' acestea nu-i pot face mare ispravă, chiar și din cauza, că armatura gloatelor nu plătește nimic față cu armele de foc după sistemul cel mai nou ale artileriei și infanteriei.

Cuvine-se a face amintire la acest loc și de o a patra putere mare, — de Anglia.

Armata ei — socotindu-se și India și coloniile — constă din 915.000 de soldați, dar' cu toate acestea cheltuiește cu ea 37 milioane pe fie-care an. Aceasta se explică de acolo, că ajustarea, nutrirea și simbria soldatului englez, apoi transportarea trupelor în India și în colonii, costă foarte mult.

Pe ape prima putere e Anglia. Vasele ei de războiu dominează pe toate apele mărilor, și anume atîta în ceea-ce privește numărul, cât și montarea lor, prevederea cu arme, etc.

Cu toate acestea înarmarea neconștiență a puterilor continentale (de pe uscat) cășunează mari griji Angliei, și aceasta din motivul, că deoparte America, ear' de altă parte Rusia își împing tot mai mult hotarele spre India și China, și prin aceasta o jignesc în interesele ei coloniale. De asemenea și pierderea coloniilor spaniole (Cuba) a cășunat Angliei griji în ceea-ce privește apărarea coloniilor ei. Bărbați de stat ai Angliei au și pus în discuțiune cestiunea apărării coloniilor. — Astfelu, dacă din planul Țarului cu desarmarea nu se va alege nimic, atunci se poate lua la sigur că Anglia și va mări și întări în mare măsură armat continentală (de pe uscat).

Să vedem acum raportul ce e între numărul armatei și numărul populațiunii statelor singuratică.

armată	populațiune
Franția și coloniile ei	3.100.000 81.000.000
Germania	3.000.000 63.000.000
Rusia	3.000.000 114.000.000
Imperiul brittic (Anglia și coloniile ei)	915.000 363.000.000
Austro-Ungaria	1.500.000 38.000.000

Se vede deci, că monarhia noastră ocupă loc într' statele cari mai mult sunt împovorate cu darea armatei și susținerea ei.

PARTEA ECONOMICĂ

Fondul de bucate.

Ispitele la cari a fost poporul nostru espune sunt cunoscute, și jertfele ce le aduce pe altariul națiunii sunt nespuse de mari.

În trecut lupta a fost mai grea, într'u-cît erau pușini conducători, dar' în sinul poporului au lipsit rîsvrățitorii, astăzi har Dlui avem conducători mai mulți, dar' se ivește ici colo câte un gura satului, care amăgește pe cei mai fără carte, și ca și cum ar vol să mîntuiască poporul de o sarcină sau alta, îl duce pe ghiață, îl îmbată cu apă rece, și astfel în multe locuri se pun pedeci foarte mari la înaintare.

Dacă noi am fi știut că vremile de azi vor fi așa de grele, ne-am fi îngrijit în trecut, trecutul însă ne-a învățat un lucru pe care trebuie dea pururea să-l avem în ve-

dere și nume, soarta noastră zi de zi e tot mai grea: să folosim deci aceste zile de liniște ce le avem încă numărate în viața bisericească, că vor veni vremuri și mai furtunoase.

Acele puține comune unde n'au lipsit conducătorii și unde poporul n'a ascultat de câte un îndărătnic reuțacios, stau mai fără frică în fața primejdiei ce amenință biserica și școala noastră, adevărații viitorii națiunii.

Unde s'au cumpărat averi bisericești, unde s'a înființat câte un fond de bucate, poporul e mai liniștit, are la ce se întinde în acestea vremuri de restriște.

În multe comune românești sunt așa numiții *usurari de bucate*, cari dau iarna și primăvara împrumut celor lipsiți, astfel ca toamna să capete napoi bucatele, cu adaus de 2 măsuri sau cel puțin 3 jumătăți la șnie, ce corespunde la 40—50 fl. camătă la 100 fl.

Dacă peste tot locul comunele bisericești ar înființa astfel de fonduri — cu interese mici — în 10—15 ani ar produce pe an atâta dobândă, în cât din venitul fondului ar pute plăti pe preot cu 400 fl. la an, și ar răscumpăra astfel birul, ba în multe locuri chiar și stolele, ar pute plăti cultul în alte locuri, sau alte spese ce are biserica, ia cari în vremuri grele avem dreptul de-a recurge.

Sunt astăzi și între popor mulți cari ved cursa ce se pregătește preoților, că de școli nu vorbim, acelea mâne poimâne vor deveni toate pendente de la stat, măcar biserica să ni-o apărăm până mai avem vreme.

A fi martir în suferințe e lucru frumos, și bucuros ne-am supune la ori și ce necazuri pentru biserica domnului care a zis să vestim Evangelia la toată zidirea, dar' suntem ca preoți români în multe locuri cu familie grea și unul ar răbda, dar' familiei acest lucru li este cu neputință.

Când preot și învățător va deveni slujbaş al statului, atunci va fi vai de poporul nostru, dar' durere, poporul încă nu e de ajuns copt pentru a înțelege acest pericol.

Nu ne rămâne alta de făcut de cât din răspuțeri să strângem ce ni-se poate sub scutul bisericeii, la al cărei altar servim, și de la care apoi ne vom și hrăni, conform Evangheliei Dlui care zice „cine servește altariului, de la altar să se și hrănească”

Să nu uităm că poporul ajuns în strimtoare — fără să judece profund în viitor, fără să știe că singur își sapă groapa, și își taie creanga de s.b picioare — se lapădă de biserică și școală, mai ales că are la spate ici colo din sinul său câte un răsvrățitor, dar' în multe locuri străini, cari îl îndeamnă la aceasta, eară și eară de dragul sârmanei idei a statului unitar.

Gurile rele vorbesc, că o deputațiune în daraveri de bir și stolă cu preotul lor ar fi primit de la locul competent drept răspuns la jalbă:

„La voi e cuțitul și clisa, tăiați bucătura cât de mică.”

Să ni-se creadă însă de sunt adevăr sau nu cuvintele citate, că mai mică bucătura nu se poate de cât ce capătă preotul român, de ai tăia-o chiar cu briciul, nu cu cuțitul, că de 30—40 de ani, dar' mai cu seamă de la legile nou încoace, poporul în multe locuri nici că se ocupă cu altceva de cât luvăț a tăia cât de puțin preotului care a ajuns de casnă cu birul, și care bir este azi cea mai mare anatamă.

Rugăm în cazuri analoge pe veneratele consistoare, să asculte jabele noastre, și nu a celor ce conduc asemenea deputațiuni, pentru-că oamenii de cinste își ved de afaceri, și n'au lipsă să se ridice prin scurtări de venite preoțești și dascălești.

Paserile ceriului au cuiburi, ferele visuini, numai preotul român nu are unde să-și plece capul.

Preotul de la sat. -

*

Cum se pot forma magazine bisericești de bucate?

În legătură cu articolul de mai sus despre fonduri sau magazine de bucate dăm ca pildă vrednică de urmat din partea preoților faptele sâvârșite de zelosul preot Vasile Leucuta din comuna Olcea în comitatul Bihor.

Olcea este o comună săracă, cu pământuri foarte slabe; locuitorii de multe ori, mai ales primăvara ajung în cele mai mari lipse și neajunsuri; cei săraci sunt siliți a-și cumpăra bucate cu bani scumpi luați de la cămătari

Ca să-i scape din ghiarele cămătarilor și de perire pe bicții poporeni, preotul Leucuta prin învățături și indemnări pastorale, în anul 1878 a pus temelie unui magazin de bucate bisericească, de la sine 2 măsuri și de la poporeni adunând 6 cubule de grâu. Aceasta s'a făcut și în ani următori și din dăruirile creștinilor, în anul 1886 se adunase pentru magazin 78 cubule de grâu și 48 de cucuruz, așezate pe podul școlii din Olcea.

În anul 1889 bucatele adunate dau un sporiu de 234 cubule de grâu, pentru care se zidește acum o magazină anume cu galerii largi și cinci hambare în curtea școlii, care a costat 308 fl. fără a se face vreun arunc asupra locuitorilor. Mai mult, din venitul bucatelor s'a îmbunătățit șalarul învățătorului cu o urcare de la 40 fl. la 100 fl. și de la 12 cubule la 16 cubule de grâu. În anii 1892—93 în magazină erau 400 cubule de grâu, care fiind atacat de gârgărițe, 306 cubule au fost vândute cu 1100 fl. 62 cr.

În anul 1897 magazinul earăși avea 266 cubule de grâu. Atunci harnicul preot pune temelie unui „fond stolar”, din care să fie plătit cu timpul preotul fără a fi silit să mai ceară plată și bir de la poporeni. Bucatele adunate de la creștini se dau pentru sporire earăși sătenilor pe lângă o măsură și jumătate după cubul pe an. Astfel magazinul de bucate din Olcea servește ca izvor de ajutorare astăzi chiar și pentru satele învecinate.

Eată ce face un preot harnic pentru poporeniile sei.

*

Cuptorul de uscat poame sistem „Cazenille”.

Săliște, 6/18 Septembrie 1898.

În vederea belșugului de prune, ce în părțile noastre se produc și în vederea puținului preț, ce populațiunea română îl pune pe acest ram de cultură economică — comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului” în toamna anului 1894 a procurat cu mari cheltuieli cuptorul de uscat poame sistem „Cazenille” și l'a zidit în centrul noastră comună Săliște, cu scopul laudabil, ca la acest cuptor cu timpul să-și usțe prunele lor, cum și alte poame, toată populațiunea din Săliște și împrejurime.

Acet cuptor, care se numără între celea mai moderne, se deosebește întru toate de așa zisele coșere, cu ajutorul cărora populațiunea noastră își uscă prunele. Pe când prunele uscate cu mare osteneală la coșar, se afumă, se murdăresc, ba își perd partea cea mai de căpetenie — mustul, care se scurge; prunele uscate la cuptorul Reuniunii nu capătă nici un fel de miros, își păstrează sucul, gustul, culoarea frumoasă și mai pe sus de toate se țin ani de-a-rindul. Ca pildă aduc pe bravul proprietar dl Ioan Popescu din Sibiel, care în toamna anului 1896, ca ceva raritate, a imbiat unor oaspeți ai sei, prune uscate la cuptorul „Cazenille” în 1894, cari nu se deschilneau întru nimic de prunele uscate în 1896.

Asemenea prune uscate la străinătate se bucură de mare căutare și numai noi Români nu le știm prețui, cu toate că mai ales noi, cu atâtea săptămâni, ba luni de post de peste an, am avé chemarea să le prețuim mai mult. Cunosc prăvălii, cum este firma Grohmann din Sibiiu, care își pro-

cură pentru noi prunele uscate din străinătate și le vinde printre noi cu preț mare, care dacă am folosi cuptorul „Cazenille” — ar rămâne în buzunarele noastre.

Cuptorul acesta dat în 1894 în îngrijirea tovarășiei noastre agricole, a fost pus în lucrare și cei 90 proprietari, cari l'au folosit, uscând prunele la el, au rămas cu toții mulțumiți de isprava făcută. Tot atunci am băgat de seamă, că la acest cuptor se pot usca afară de prune tot felul de poame, legumi, păstăioase, cartofi, preparate delicate de fructe etc., ear' în timp de iarnă cuptorul se poate folosi chiar și la afumatul cărnei etc.

Modul de purcedere la uscare este cam următorul: înainte de toate se aleg prunele după mărime și se introduc în cuptorul încălzit ceva peste 30 °C, ear' după aceea se susține în el temperatura de 45—50 °C., până când prunele puse lângă olaltă pe cele 90 lese încep a se sbârclă la coadă, când apoi temperatura se ridică la 95—70 °C. Prunele se țin în cuptor cam 48—50 ore, ca să se usțe cum se cuvine. Prunele după aceea se examinează și cele mai puțin uscate se introduc din nou în cuptor, ear' cele desvârșite uscate, după ce s'au răcit, se pun în gramezi de 10—15 cm. și se țin astfel o zi. Ca poamele uscate să capete lustru, se introduc din nou pe 10 minute în cuptor, care trebuie să aibă o temperatură de 80—85 °C. În cuptor se uscă deodată 45 ferdele.

Aceste am ținut să le aduc deocamdată la cunoștința publică, rămânând, ca cei în săreinați de reuniune să aducă la cunoștința celor interesați amănuntele cu privire la ziua în care se va începe uscarea, la rândul ce se va observa la uscat, cum și la taxele, ce vom avé să le solvim pentru fiecare leasă, respective cuptor de uscat.

„Agricolist”.

*

Iernarea pepenilor și lubenițelor.

Pepenii, cari n'au apucat a se coace decât acum într'un târziu, în ajunul brumei, pot fi puși la iernat. Ei se desfac cu codițe cu tot, se șterg bine cu o pânzătură moale și se așează într'o ladă cu cenușă cernută, așa, ca să nu vină umul cu altul în atingere. Cenușa se tescuește bine cu mâinile, punând deasupra o pătură groasă care și ea se tescuește. Dacă lada se astupă bine și se ține în pivniță la răcoare, pepenii astfel împachetați se pot ierna până într'un târziu.

De asemenea se vor împacheta lubenițele (lubele, pepenii de apă, harbarii) de iernat.

*

Pregătirea și îngrijirea vinului.

Așa numitele boale ale vinului vin de-a colo, că sau nu știm umbla cu strugurii, sau cu mustul, ori apoi că nu știm griji de vin atunci când e în fierbere. Prin nevăpșirea cum se cade a uneltelor de fier trebuitoare la pregătirea vinului, prin nelăstulitoarea curățire a teascurilor de stors, ori apoi prin neastuparea cum se cade a găurilor butei, ajunge în vin miros și tărie de-a ferului, care prin ajungerea vinului la aer, îl înegrește. Vinul își pierde gustul cel bun dacă nu îngrijim, ca vasele să fie cât se poate de curate și să le ardem cu pușcoasă. La vițele amestecate sunt de observat două daune mai mult decât la vițele deshilinite, anume, o parte a strugurilor se putrezește, alta nu se coace în deajuns. — Patreziciunea boabelor face vinul să rămână turbure sau cenușiu, ear' boabele necoapte îl face știros.

Strugurii putrezi trbuesc curățiți cât se poate, ear' cei necoapți depărtați cu ajutorul unei mașini de ales. La fertul vinului din struguri călcați, precum e de trebuință la vinul roșu sau vinul „Schiller”, se ridică trevelca sus, astfel prin influințarea (ajungerea) aerului se poate vinul înegri sau oțăi, și pentru a înenjura aceasta e de trebuință, ca strugurii să se pună în butoaie infundate, în căzi acoperite cu funduri groase sau apoi în vase cari se pot înturna, mișca, pentru a ține trevelile în must pentru a nu veni în atingere cu aerul. Tescuirea trevelilor să se facă numai după 6 sau 8 zile. Vinurile din struguri tescuiți mai din vreme rămân totdeauna mai frumoase și mai gustoase de cât cele din struguri tescuiți mai târziu. — Temperatura (căldura) a-

devorată la must în ferbere, e de mare sămănătate. Cu cât vinul verbe mai pe îndelete, cu atâta va fi mai frumos și mai bun. Strugurii culeși dimineața pe răcoare, dau un mult mai puțin și slăbuț vin de cât strugurii culeși la amezai pe căldură. — Dacă lăsat vinul mai mult timp pe drojzii, atunci drojdiile se descompun, vinul devine lipicios, se întinde, se turbură și capătă un gust rău.

Se depărtează drojdiile înainte de a lăceta cu fertul, vinul rămâne alctum dulce, dar' turbure, ear' dulceța (Zăharul) se prefăce din ce în ce în mucegai în loc să se prefacă în tăria vinului. — Vinul e a se examina târziu după cules pe iarnă în o sticlă (glajă) în casă (odăe); dacă nu mai ferbe, ci devine limpede, atunci trebuie tras de pe drojzii; ferbe, sau devine brun sau negru, atunci mișcă drojdiile; nu mai ferbe, și totuși nu se limpezește fiind că e lipicios, atunci trebuie mutat în alt butoiu ars mai slab cu pușcoasă (1 bucată la 8 Hectolitri).

Vinurile slabe (de 70 grade) mustul, se trag mai târziu. Vinuri mai tari de peste 80 gr. mustul, de multe ori se trag mai de vreme de pe drojzii.

*

În folosul economilor nostri.

(Căștigare de cunoștințe.)

Prin rescriptul său de dno 26 Martie c. Nr. 72321, Înaltul minister r. u. de agricultură, având în vedere, că pentru căștigarea și răspândirea cunoștințelor economice cel mai bun mijloc este întuițunea proprie (privirea nemijlocită), dorește a da proprietarilor mici de la sate prilej de a cerceta în grupe și pe cheltuiala statului stabilimentele (intocmirile) economice de pe lângă herghelile de stat din Mezöhegyes, Kishér, Bábálna și Făgăraș.

Cu privire la aceste excursiuni (călătorii) se observă următoarele:

1. Singur de proprietari mici de la sate, în grupe mici și sub conducerea unui specialist expert (proprietar sau veterinar).
2. Cheltuielile de călătorie cu prețul de jumătate pe clasa a 3 a până la întocmirea economică și înderēt le anticipă Reuniunea, căreia i se vor restitui prin Înaltul minister.
3. Cheltuielile de călătorie până la stațiunea de unde vor pleca proprietarii, le vor suporta aceștia, ear' de la stațiunea cea mai apropiată de întocmirea economică și până la întocmire, le suportă întocmirea însăși.

4. Escursioniștii în timpul petrecut la stabiliment vor primi întreținerea (măncarea) și încuarterarea (găzduirea) în mod gratuit.

5. Direcțiunea întocmirii pe timpul petrecut acolo numește un funcționar al său, care să călăuzească escursioniștii.

6. De organizarea grupelor de călătorie și de exoperarea (căștigarea) favorului de călătorie se îngrijește subsemnata Reuniune, care va încunoștința de cu vreme direcțiunea întocmirii despre numărul proprietarilor ce voiesc a călători și despre ziua plecării.

Cunoscând de aproape însemnătatea acestor excursiuni ce numai folositoare pot fi din toate punctele de privire pentru oțcare econom, am lurt hotărîrea de a întreprinde în luna Noemvrie a. c. o asemenea călătorie la întocmirea economică din Mezöhegyes.

Drept ce ne adresăm cu rugarea către frații economi din satele aparținătoare comitatului Sibiiu, cari ar dori să ia parte sub conducerea noastră la această călătorie să binevoiască a ne face cunoscut până la 3/15 Oct. c. hotărîrea lor, cum și numele comuna în care locuiesc, și posta ultimă.

Când se vor fi înștiințat la noi spre călătorie cel puțin 30 de proprietari, li vom vesti despre ziua plecării.

Din ședința comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu”.

Demetriu Coșca, Vic. Tordășianu,
pres. secretar.

REGATUL ROMÂN

Primăria Oraşului Brăila
PUBLICAŢIE

În baza deciziunii Consiliului comunal No. 13/1 din şedinţa extraordinară dela 14 Martie a. c. a jurnalului Consiliului tehnic superior Nr. 451/98 şi a ordinului dlui Ministru de Interne Nr. 11070 din 26 Iunie 1898, subscribit primar al oraşului Brăila, aduce la cunoştinţa generală, că în ziua de 1 Octombrie 1898, la oarele 4 p. m. se va ţine la aceasta Primărie o singură licitaţiune publică, prin oferte sigilate, fără drept de supralicităţiune, oferte sau supraoferte, pentru darea în concesiune a iluminatului Oraşului Brăila prin electricitate.

Afară de casele enumerate la art. 114 din caetul de sarcini, se vor admite la licitaţiune şi toate celelalte case, care se ocup în special cu iluminatul electric şi care vor prezenta:

1). Certificate, dovedind că au construit deja staţiuni mari centrale de iluminat electric;

2). Statutele şi organizaţia societăţii, probând că dispune de mijloace suficiente pentru a întreprinde lucrările prevăzute în caetul de sarcini al concesiunii ce face obiectul prezentei publicaţiuni.

3). C procură legalisată autorizând persoana care se va prezenta în numele casei la licitaţiune.

Toate aceste acte vor trebui să se redactate în limba română sau cea franceză, visate de Consulatul român respectiv şi depuse Primăriei de Brăila cu cinci zile înainte de licitaţiune.

Casele care nu vor fi îndeplinit aceste condiţiuni, nu vor fi admise la licitaţiune.

Ofertele vor fi făcute ad literam după formularul alăturat la caetul de sarcini.

Ofertele condiţionate sau ori ce alte oferte, cari ar diferi câtuşi de puţin de formularul model, vor fi respinse din concurenţă.

Ofertele vor purta pe prima faţă a plicului inscripţiunea:

"Oferta pentru iluminatul electric al oraşului Brăila".

Garanţia provisorie este fixată la lei 15.000 în numărariu sau efecte publice garantate de stat.

Caetul de sarcini împreună cu celelalte piese constituind întregul proiect se pot vedea la Primărie în toate zilele de lucru, de la oarele 10—12 a m.

Primar N. N. IONESCU.

Secretar general **N. Ţino.**

Nr. 7371

Brăila, 16 Iulie 1898.

1). Publicaţiunea anterioară Nr. 7116, anunţând licitaţiunea pentru ziua de 10 Septembrie 1898, a fost anulată şi înlocuită prin cea de faţă.

La administraţiunea „Tribunei Poporului“

se află de vânzare

următoarele cărţi pentru şcolalele populare:

ABC Carte de cetire de Iosif Moldovan, N. Stef etc.	20
A doua carte de cetire, de mai mulţi prietini, Braşov	28
Geografia Patriei de Ioan Dariu	26
Istoria bisericească	30
Ioan Popescu: Carte de cetire II, prelucrată de Dr. Petru Şpan.	30
Intăia carte de scriere şi cetire pentru învăţământul limbei maghiare de Ioan Roman	10
Gramatica română de Ioan Petran profesor	16
Micul catechis	15
Istoria Patriei de Ioan Dariu	25
Carte de cetire şi deprindere în limba maghiarăde Wilhelm Groo	24

precum şi requisite de scris.

Rugăm deci pe toţi domnii învătători a ne onora cu comandele lor pentru acesta şcolastic.

La facerea comandelor, cari se vor efectui prompt, sunt rugaţi a adauga şi se de porto postal.

Administraţiunea „Tribuna Poporului“

Banca generală de asigurare mutuală.

(33) 68—

„TRANSILVANIA“

ÎN SIBIU.

asigurează pe lângă condiţiunile cele mai favorabile:

1. în contra pericolului de foc şi exploziune; clădiri de ori-ce fel, mărfuri, produse de câmp, mobile etc;

2. pe viaţa omului în toate combinaţiunile, precum: asigurări de capitaluri în cazul morţii şi pentru terminuri fixate, de zestre şi de rente.

Desluşiri se dau, şi oferte de asigurări se primesc din comitatele: Arad, Bichiş, Bihor, Călanad, Caraş-Severin, Timiş şi Torontal prin

Agentura principală din Arad.

(Strada Széchenyi Nr. 1, casa dlui avocat Dr. Virgil Bogdan, etagiul al II) precum şi prin agenturile cercuale şi speciale.

Se primesc comande pentru următoarele lucrări:

Circulare şi preţuri-curente

NOTE

OPUSCI ŞI BROŞURI

Strada Aulich Nr. 1.

Tipografia „Tribuna Poporului“ A. P. Barcianu Arad

Strada Aulich Nr. 1.

Diferite tipărituri pentru bănci

P L I C U R I

Invitări, cărţi de vizită, anunţuri funebreale

Preţuri foarte moderate.

Ori-ce comando se efectueasc prompt.